

2. číslo

duben 2002

Gábi 2

**„Není to tak zlé;
stačí překročit práh a vše bude dobré.**

**Jiný svět, a
nemusíš nic říkat.“**

(F. Kafka)

Redakce

Šéfredaktor:

Petr Svoboda (-svo-)

Píšící jádro:

Jiří Pelnař (-jiřan-)

Ondřej Peterka (-pet-)

Petr Svoboda (-svo-)

Karolína Svatošová (-svatoš-)

Jana Vágnerová (-jv-)

Lenka Váchová (L.)

+ externí přispěvatelé

Grafická úprava:

Ondřej Peterka

Morálně-filosofická záštita:

velectěný pán Petr Nečina

POZOR!

Stáhněte si Gábi z Internetu! Na adrese:
„web.quick.cz/e-gabi“ si můžete stáhnout
všechna vydaná čísla!

Vaše náměty a reakce posílejte na e-mail:
smart@quick.cz

Obsah:

„Velmi blivno“	1
J.H.Krchovský	4
„Magie čísel“	6
Jáchym Topol	7
„Cíl“	8
Esej	9
„Člověk naší doby“	10
„Sobota“	11
„Potkal jsem svou tchýni“	12

Velmi blivno

Uvolněte se a buďte úplně potichu. Je slyšet, jak roste tráva. Vystrkuje své veselé konečky a pomalu se začíná rozkukávat. Je to úplně jiná tráva, je výjimečná. Je to totiž ta poslední.

Obrůstá hroby, které jsme si vykopali, abychom do nich uložili svůj rozum a cit. Obnošené šaty, které již v budoucnu nebudeme potřebovat. Pod svěže zeleným kobercem, mnohem méně hluboko, než by se zdálo, se černá vřed. Pulzuje a rozpíná se, dere se na povrch a přitom již svými malými zoubky ohryzává delší kořeny, co ho obklopují. Už zbývá jen troška a vřed prorazí mezi osením, pokryje ho a vůkol se rozplizne jeho šeredný obsah.Asi.

Nevím zda je to jen můj pocit, či zda tomu tak doopravdy je, ale zdá se mi, že se lidský život dosti radikálně zredukoval jen na jakési povrchně plytké bytí a že mnozí dnešní lidé sami sebe mentálně degradovali na úroveň žalostně nízkou. Dalo by se říci "co dům, to silná pravděpodobnost na výskyt konzumem utvořeného (s prominutím) blbečka." Je možné žít v domnění, že lidská společnost je tak různorodá, že není možné, aby neexistovala i jistá skupina lidí s návyky barbara, ale jak pak lze vysvětlit ten

nedostatek nebarbarských občanů? Vždyť jich přece pouze statisticky musí být více než se zdá, že jich ve skutečnosti je.

Buďto se někde všichni schovali, nebo se někde stala chyba. Možná mají dobří lidé tendenci schovat se, aby předešli ušlapání davem, slepým ve své přízemnosti. Ale kde se tento dav bere? Že by vyvstával z kulturního plevele, který se šíří jako mor? Ani bych se tomu nedivil. Zdá se to být i docela nasnadě. Nakonec od člověka, na kterého zpoza každých tří rohů z pěti vykukují reklamy a ubohé televizní pořady a který si z široké škály denních tiskovin může po libosti vybrat mezi bulvárem a mezi tiskem bulváru jen na krok vzdáleným, se vlastně ani žádný myšlenkový výkon stejně čekat nedá.

Nedávno jsem (podle hesla "poznej svého nepřítele") navštívil chrám konzumu v podobě jistého komplexu filmy promítajících sálů. Byl to vskutku inspirativní zážitek. Sledovat takřka slintající tatíky, jak se zhypnotizovaně pohybují po chodbách, držíc v pravačce kolu a v

levačce popkorny, do kterých mají, podobni veselým čuníkům, zaražené své čumáky a huby, s jejichž pomocí jako z koryta hltají potravu. Je to zřejmě nějaký nový styl, protože takových, naprosto stejně se stravujících exemplářů, jsem napočítal asi tucet. Škoda. Tito lidé asi považují za vrchol své kulturní a duševní existence to, když se zajdou přejíst do sálu, zanechávajíc po sobě každou řadu (je to smutné, ale opravdu každou, což svědčí o hromadnosti všeobecné bezduchosti) plnou malých bílých kukuřičných polštářků.

Lidé se ve své otupělosti již asi ani nevzmůžou na nic jiného, než na pasivní přijímání signálů, uvažování nebyl ponechán prostor. Může dojít ke změně? Nezbyvá než odolat vlastní degradaci a doufat.....

Potěšitelnou zprávou však je, že přichází jaro a že již brzy budeme moci pozorovat poletující včelky, které s vervou sobě vlastní opylují rozmanitou floru.

-jiřan-

J. H. Krchovský

J. H. Krchovský je jedním z těch mála autorů moderní poesie, která je přijímána nejen odbornou veřejností a kritikou, ale i širokým publikem čtenářů. Už dlouho se totiž tak mladému básníkovi nepodařilo vyprodat úplně vše, co vyšlo. Je to dáno především Krchovského charismatem a jakousi specifickou magičností jeho poesie. Ta je plná póz a "pseudo" postojů. A možná právě proto tak výjimečně přijímaná dnešní veřejností, která se sama o sobě utápí v moři přetvářky, pózy a rádoby vlastních názorů.

Krchovský (narozen 22. 4. 1960 v Praze) jako básník vzešel z pražského undergroundu, kde se objevil na počátku 80. let a kde se svým způsobem drží dodnes. Během 18ti let mezi svým osmnáctým a šestatřicátým rokem bytí na tomto světě napsal na dvanáct básnických sbírek publikovaných dosti výhradně v samizdatových časopisech (např. Revolver revue, Vokno, Fragment a další). Až po revoluci se jeho poesie dostala i do tzv. oficiálních kruhů, z kterých se rekrutují mnozí ti, kteří ho milují ale stejně tak i mnoho těch, kterým je jeho poesie trnem v oku. Přes svůj mladý věk dostal už ve dvaatřiceti letech cenu Revolver Revue za "celoživotní dílo". Dnes přebývá střídavě v Praze a Brně. Jeho poesie však přebývá všude. Nechejte se do ní vtáhnout a poznejte mysl jednoho z našich předních básníků - "pseudo" dekadentů.

-SVO-

BUDÍM SE ÚZKOSTÍ, SMRTELNÝM ÚDĚSEM

sám sebe objímám, - důkaz, že vůbec jsem...
zase ten hrozný sen! Živý sen o hadech
... už jsou pryč, a jen pot stéká mi po zádech
- ale proč odzdola nahoru, po šíji
a kolem dokola krku mne ovíjí?!
znovu se probouzím smrtelným úděsem

- už visím na půdě! Ne, v rodné půdě jsem...

NYNÍ I V HODINU... Z(STAŇME V OBJETÍ

před spánkem beze snů, před tancem sazí...
sví vrazi, nebo spíš naopak oběti
dva v sebe vpletení uštknutí plazi

Buďme až do konce! Aspoň se pokusme...
jen tady mohu psát odtamtud vzkazy
z tmy, odkud smíme jen tehdy, pokud jsme
...dvě nahé oběti - dva nazí vrazi...

PRÁZDNOTOU? ANI TOU NE... TMOU MÉ OČI ZEJÍ

v tíživé vůni vadnoucích již orchidejí
zrak čísi skrze cosi v sebe - nikam hledí
prost otázek, pln nevýslovných odpovědí

HLÍDÁM SVÉ ŠÍLENSTVÍ V ÚNOSNÝCH MEZÍCH

střídavě pobývám na obou březích...
 - co nejdál od břehů! Po proudu k jezu
 jak Cháron v lodi své noci tě vezu

Lůžko se kolébá... Do rytmu, zvolna
 necháš se proudem nést ke všemu svolná
 - všechno je lepší než nehybný močál...
 a z pádu neměj strach; ten pád už počal

Teď už nic nebude stejné jak předtím
 za chvíli spočinem na břehu třetím
 - poslední, devátá, úlevná vlna...
 spi... Zdravas Maria... - Čeho žes plná?...

ŠPLOUCHÁNÍ VLN...

Šplouchání vln, stůl pro jednoho (a mých mnoho stínů)...
 svíce se krátí; zhasla... Nastává čas pro hostinu
 trýznivá blízkost přehrad, bolestná vůně noci
 co na srdci, to na jazyku - sladce hořký pocit...
 sám s vůní Svratky, laskám vánkem hladkým od Bystrece
 s ubrouskem kolem krku potmě žvýkám svoje srdce

JAZYK MI LEZE Z ÚST A HLAVA SE MI TOČÍ

nemohu snést ten pohled, pohled vlastních očí
 a stísnující, neodbytný pocit viny
 - já nejsem já. A nejsem ani nikdo jiný

UNAVEN K SMRTI NUDNOU ROLÍ

sám sebe hrát, - že jsem... Chci spát
 předstírám spánek, tvář mne bolí
 vším, čím jsem byl, jsem nebyl rád

Jak se mi zdá, nic se mi nezdá
 už nemám o čem dát si zdát
 na nebi bledne moje hvězda
 vším, čím jsem nebyl, byl jsem rád

Magie čísel

Nedávno jsem navštívila se studenty přednášku na téma magie čísel v astronomii. Její konec byl stanoven na 20.02 hodin. Proč? Konala se 20. 02. roku 2002.

Magické datum. 20. 02. 2002, ten den se netrhly dveře obřadních síní. Nikdo už ve večerních zprávách nenatočil reportáž o tom, jak se tento den umíralo.

Magie čísel provází život člověka od hluboké minulosti. Kdo ví, zda dichotomické třídění nemá svůj původ v době, kdy homo sapiens uměl označit jeden prvek, dva a to ostatní už bylo moc, jak se ostatně praví v otřepaném vtípu. Ale není to vtíp. Naši předkové tak skutečně uvažovali, víc jak dva objekty nedokázali označit, víc, než dva, bylo zkrátka moc.

Kdo o tom pochybuje, musí si začít lámat hlavu nikoliv matematikou, ale jazykovědou. Jazyk dokázal dříve než my odlišit čísla kardinální od ordinálních a proto ve všech jazycích je v nejhlubších vrstvách vytvořen jiný termín pro označení jedna a první, dva a druhý, zato pro vyšší čísla a pořadí jsou označení navzájem odvozená (viz tři a třetí atd.), daleko výraznější je tato odlišnost třeba v angličtině (two - second).

To je téma pro jiný článek. Zkusme se dějinami proplížit poněkud blíže dnešním dnům.

Je poněkud sychravé ráno. Podomci strojí koně na cestu, ospalá služebná chystá časnou skromnou snídani, mladý panoš se snaží držet zpřímá před královskými komnatami, aby podal, co je třeba hned, po ranních modlitbách. Dnes jsou zvláště vroucné a okázalé.. Na pořádné jídlo pak není ani čas.

Král pospíchá. V ranní mlze on i jeho doprovod sestupuje po kluzkých kamenech strmé cesty z Hradu. Ten hrad není jiný, než pražský, a cesta bude nahrazena ulicí, zvanou Nerudova. Na nábřeží řeky bude položen základní kámen ke stavbě, která dnes láká k procházce a kdysi byla hlavní tepnou magického města.. Ke stavbě, postavené na březích nezkrotné Vltavy, jež až na polozapomenutého Bradáče smetla stavbu předchozí, Juditin most. Osvícený král, pamětliv numerologie si pospíšil, základní kámen mostu, který spojoval dvě města pražská, Prahu se světem a císaře s jeho državami nemohl být položen jen tak, někdy.

Vrátili jsme se k magickému datu, kámen je položen a stavbě požehnáno. Píše se rok 1357, devátý měsíc, sedmý den tohoto měsíce a doba časná: 5 hodin 31 minut.

Zapišme to v posloupnosti čísel:

			9						
			7		7				
		5				5			
	3						3		
1									1

A tak jsou do mostu zazděna nejen vejce, spousta mincí a kdoví co ještě, ale i lidská víra, že něco tak maximálně abstraktního, jako je číslo, může ovlivnit budoucnost lidí a staveb. Dobře to král a císař vybral. Most stojí dodnes, nese jeho jméno a přináší mnohým útěchu, radost z volných několika minut, kontakty s jinými lidmi.

Někdy se při cestě kolem stánků ptám, věděl To všechno Karel? Zakládá most, aby nám zvětšil časoprostor o pátý rozměr? Na tuto otázku už odpověď nedostanu. Ale vraťme se k abstrakci

čísla. Tvrdím, že číslo je tou největší abstrakcí, jaké byl člověk schopen.

No, jen si zkuste představit třeba sedm... to, co se vám vybaví ve vašem mozku není číslo samotné, buď je to jeho znázornění: třeba číslice na sousedním domě, nebo je to sedm oveček, sedm statečných... rozhodně to není čísl samo. A to po vás nechci představu něčeho tak iracionálního, jako je . (Ale není to těžké, co třeba úhlopříčka ve čtverci o straně 1.) Obdobně je na tom číslo ?. Je vetkáno do všech kružnic, které nás obklopují, do radiánů... ale, umíte si ho představit? Ne? Já také ne. Ale když budete chtít, můžeme se potkat u jiných čísel, pro můj i váš život magických.

RNDr. Milena Pacáková

Jáchym Topol

Jedním slovem básník, romanista, povídkář, překladatel, novinář, autor filmových scénářů. Před revolucí byl aktivní v prostředí undergroundu, vydával samizdaty. Signatář Charty a manifestu Českých dětí, studoval domácí univerzity, topil v kotelně a byl pacientem psychiatrické léčebny. Nejvíce se proslavil románem Sestra (1994), za který byl oceněný cenou Egona Hostovského za nejzajímavější román roku. Jako "satelity" tohoto díla můžeme chápat menší prózy Anděl (1995) a Výlet k nádražní hale (1995). Všechny tyto práce se vyznačují svěbytným jazykem, který přes značnou antiestetizaci (používá nespisovnou češtinu, slang, vulgarismy apod.) zůstává jedním z nejpůsobivějších rysů celé jeho tvorby, prózy i poezie.

Oficiálně vydanou poezií reprezentují sbírky Miluju tě k zbláznění (1991) a V úterý bude válka (1992). Jeho tvorba čerpá jak z tradice básnické, tak i postmoderní literatury; cesta, sen, magie, mýtus - to jsou typické topolovské motivy. Poslední román Noční práce (2001) je překvapivě z venkovského prostředí (jinak město, konkrétně Praha je typický prostor jeho knih). I v tomto díle je základem konstrukce textu spleť příběhů, odehrávajících se v rovině reálné, snové, mýtické nebo metafyzické.

Topol byl rovněž zpěvákem undergroundové skupiny Národní třída. Slova psal společně s Kremličkou a Krchovským : "Texty byly sepsány tak, aby byly zábavné pro naše kamarády. Na pódiu jsme měli transparent ,Když Husák snídá, hraje mu Národní třída". Napsal také mnoho textů pro Psí vojáky, jejichž frontmanem je bratr Filip. Otextoval i první dvě desky Moniky Načevy.

Na začátku 90. let Jáchym Topol pracoval jako novinář mj. pro týdeník Respekt (založený Petrem Placákem před revolucí jako Informační servis). Vyzkoušel si také roli spoluscénaristy v jedné z povídek filmového projektu Praha očima a v roce 2000 se podílel na scénáři filmové adaptace Anděla (Anděl Exit, režie V.Michálek). V roce 1997 vydal v nakladatelství Hynek překlad (z angličtiny) souboru indiánských mýtů a pohádek Trnová dívka.

Jáchym Topol (1962-) žije v Praze s manželkou Bárou a dcerou Marií.

velectěný pán Petr Nečina

Cíl

Šedá, kovová obloha, podrážděná, zdivočelá... Jí vstříct se tyčí majestátné pokroucené stromy, snad tůje. Mrazivý, chladný vítr sviští mezi vyhlazenými téměř důstojnými deskami z mramoru a z žuly. Mezi pískovcovými kříži. Mezi holubími páry. S utrženou hlavou. S vyvráceným zobákem. Proud vzduchu čechrá pírká, vniká do čerstvých prasklin a usazuje se v nich. Vynáší nad stromy bakelitové kalíšky od vyhořelých svíček. Zběsile jimi víří než je znuděně odmrští zpět. Dopadnou na rozpukanou asfaltovou cestičku mezi rozevláté umělohmotné květiny, špinavé, povadlé... Možná zůstanou zachyceny mezi větvemi. Vytvoří vánoční atmosféru. Třískají dvířka luceren, nad vším se vznáší oblak popela. Stromy se ohýbají, konečky větví se dotýkají a opět vzdalují. Smutní věční přátelé, snad z povinnosti, z nedostatku fantazie, z nudy... Vrzání, skřípění, třískot skla, tupé rány bez ozvěny. Jakási zvláštní hřbitovní hudba s větrem jako geniálním skladatelem, dirigentem i hráčem zároveň. Chvíli se podobá tichému hovoru zvolna přecházejícímu v nelidský, mrtvý smích. Smích ztraceného tvora, jehož mozek byl vyňat pro experimentální účely, nahrazen čímsi. Odpadky se vzednou, jako jediný pochmurný živočich, narazí na zeď márnice. Snad vyvrcholení skladby, poslední tóny, po kterých virtuos v agónii umdlévá. A ticho. Špinavá vrstvička pokryje náhrobky. Rozptýlený popel...

Na křižovatce kočičích stezek, prošlapaných pěšin a pokřiveného asfaltu cosi leží, v minulosti snad kdosi. Mrtvolka. Snad vyhřezla z některého odkrytého hrobu. Snad vznikla jen tak pro sebe samu, v lásce ke svému zápachu, zvláštnímu, pronikajícímu. Leží. Některé kosti zejí na povrch. Bílá, opuštěná a rozeklaná skaliska, strmé srázy. Svrasklé, vysušené zbytky kůže z tváře se v jemných průsvitných vrstvách odlupují jako šupiny z kapřího tělčka. Lebka pukla, otvorem do dutiny časem skapala dešťová voda, kysele naleptala ruinu mozku. Jedno oko tupé, prázdné, v druhém zůstalo ještě oční bělmo, odulé, jako hnisavý vřed. Bez výrazu. Žádné utrpení, žádné zoufalství, žádná výzva či poslední poselství umírajícího, žádný strach... Jen dokonalá vize Smrti.

...

Zrodil se v Zemi, kdesi v hlubinách, v propasti či v pasti. Od počátku mu tělo cíleně deformatovaly několikátunové nánosy hlíny a kamení. Zploštěly mu nebo rozdrtily veškeré klouby a kosti, ochromily svaly. Přesto jsou končetiny vlastně použitelné. Nenápadným pohybem, stahy několika atrofovaných svalových vláken, roztažením prstů v chronické křeči pozvolna odhrabuje Zem, posunuje své drobné tělo vpřed. Plazí se. Částičky hlíny mu vnikají do úst, ostré úlomky křemene zraňují sliznici jazyka, vyrývají něžné kaligrafické znaky do skloviny chrupu. Do vrypů stékají stružky krve. Jednou se pokusí, snad v chvilkovém šoku nad sebou samým, nadechnout. Bahno z hlíny zředěné vlastní krví mu prudce vtrhne do zakrnělých plic, zanese plicní sklípky, zneškodní je navždy. Nejsou ohroženy žádné životní funkce, dýchání už dávno patří k přežitým reflexům. Žije. Plazí se. Místy je masa před ním hutná, snad neprůchodná. Vrací se. Uhýbá. Ruce se časem staly příliš velké, ohyzdné, v nepoměru k ostatnímu tělu, jako dva autonomní stroje, na jejichž činnosti je ale závislý celý organismus. Hrabe. Hrabe. Žije, pokud tak lze soudit z malátných tepů srdce a z mžikajících očí, které, přestože zdegenerované, stále si uchovali své oprávnění existence - schopnost vidět. Natolik smysluplnou v zdánlivě hlubokém podZemí, bez jediného mlhavého světelného paprsku, vteřinového záblesku, bez stínů. Jen absolutní Tma. Plazí se. Hrabe. Plazí se. Cosi mu rozervalo rty. Kus plechu nebo část lidské čelisti, možná zvířecí. S ostrými zuby. Jeho tváří vtiskla už navždy idotský škleb. Plazí se. Hrabe...

... Hrabe. A ruce se náhle zaboří na prázdno. A v očích se roztrhne světlo, sevře je v prudké bolesti, zaplaví slzami. Snad ze setrvačnosti se ještě prosouká vzniklým průzorem, dírou nebo právě otevřeným vchodem... zůstane ležet. Jen ruce stále ještě mechanicky hrabou. Vzduch hladce prochází mezi prsty. Stále. Stále. Oči přijali bez zvláštního zájmu své, vlastně jen mírně pozměněné okolí. Trochu ztupená bolest se stala novou součástí jeho mysli, nahradila plazivý pohyb vpřed. Hrabe. Výraz ztratil ten letmý, snad nevědomý nádech zděšení. Hrabe. Nevnímá. Necítí. Hrabe. Příliš snadno si zvykl, že jeho ruce

neodsunují hlínu, ale hloupě, zpočátku i nemotorně, trhaně proplouvají vzduchem. Střídají se dny, počasí a v pravidelných periodách návštěvních dob i jacísi smuteční příchozí. Občas po jeho těle přeběhne kočka, snaží se zachytit, zbrzdit ruce. Její dráčky na nich zanechají něžné krvavé šrámy, jako tajnou mozaiku, zašifrovanou zprávu. Hrabe...

Jedna podivná, neurčitá chvíle nepravděpodobná, dávno očekávaná a ruce dopadnou na Zem. Nepostřehnutelná změna, chladnoucí mrtvola...

...

Postupem času se včlenil do atmosféry hřbitova. Směšný paradox nepohřbeného obnaženého těla přestal působit odpudivě. Přestal pohoršovat zástup relativně šťastnějších pochovaných nebožtíků, zvláště poté, co byl hřbitov zrušen, jeho brána zazděna. Někteří mu snad i záviděli volnost, ve svých těsných schránkách pod Zemí. Kroky truchlících pozůstalých přestaly s odporem obcházet jeho zbytky, zůstali jen kočky, pohrávající si s kostmi, tahající je mezi náhrobky, zpouštějící je ze střechy pobožené márnice... Také ptáci, kteří na jaře nacházejí ideální sídlo v dutině lebky. A vítr, nervózní, talentovaný...

L.

" Ale je tíha opravdu hrozná a lehkost nádherná? Nejtěžší břemeno nás drtí, klesáme pod ním, tiskne nás k zemi. Ale nejtěžší břemeno je zároveň obrazem nejintenzivnějšího naplnění života."

(Milan Kundera)

Balón nebezpečně rychle klesá k mořské hladině. Bytost uvnitř je odsouzena k utonutí, pokud balón co nejrychleji neodlehčí. Zrada - celé nitro oné bytosti prostoupí nerozhodnost. Proboha - co vyhodit?

Člověk se dnes ocitá v prostředí volného pádu, vše kolem něho je rychlé a stále se zrychlující. Kdo se zastaví, je ušlapán, kdo mění směr a neběží se stádem, stává se cynickým provokatérem a oblíbeným terčem nenávisi. V tom chaotickém a dlouhém běhu se lidský tvor nelidsky unaví a co víc - on nedokáže popadnout dech, jeho těžký život je těžce přetížen.

Kdo je drcený a zdrcený, prahne po odlehčení, cítí se svázán a neustále více svazován všudypřítomnou gravitační silou, která jeho těžké a den po dni těžší břemeno spolu s ním strhává na zem. A nyní je tak snadné nechat se ještě navíc strhnout proudem své vlastní sobecké sebelítosti. Panický strach z totálního rozdrčení přebije zcela nový pocit - ano, už ví, kdo zapříčinil tíhu jeho břemene, vidí ty, kteří ho vyvádějí ze sladkého klidu, ty, kteří mu nakládají na otlacená záda další balvany monumentálních rozměrů - ano přišel čas nenápadně, ale definitivně zbavit se těch křehkých vyžadujících pozornost, těch (pro něho už příliš) blízkých srážející jeho samotného do prachu.

Veškerou inteligenci a rozlišovací schopnost člověka mezi tím nezbytným a zbytečným tak zastíní plíživá slabost. Naprosto dětinsky se zbaví toho nejpodstatnějšího, onoho pouze zdánlivě tíživého, co nám život zplnohodnotňuje a zintenzivňuje. Možná teď lépe zapadne do běžícího stáda, které se žene bezcílně dějinami, možná jej teď konečně přijme mezi sebe a tak se mu naskytne zcela nová a naprosto jedinečná šance stát se další živoucí mrtvolou. Ano, teď už má v sobě dostatečné pusto, uvolnil se zcela nový prostor - ideální příležitost zaplnit prázdnotu tupou lhostejností. A masy omezených tupců se stanou záhy břemenem pro tak již dostatečně zdegenerovanou společnost, v horším případě ji začnou tvořit.

Ale ne. Nyní se náš chudák z balónu nezachoval příliš racionálně. Sice se mu skutečně podařilo odlehčit balón a opravdu - balón stoupá k nebi. Ale těžko odhadovat, jak dlouho bude schopen plavat v oceánu....

- jv -

Zatmělo se mu před očima a polila jej horkost. Téměř už nevnímal své okolí a přesto ale stále cítil, že je jeho součástí. Vír čehosi zvláštního a temného ho vtahoval do svých nekonečných hlubin. A z nich se stále a stále ozývalo totéž "heil, sieg heil". Kdo ho tak mučí, koho je to práce... pojd' a ukaž se, nebojím se tě... pojd', ať ti mohu ustřelit tu tvou plesnivou palici...

...

"Soudruhu."

"Soudruhu S."

"Posloucháš mě, soudruhu!"

"Co? Co prosím?"

"Soudruhu, tak už jsi konečně mezi námi. Už jsi náš člověk, ochránce socialismu. Tak ti gratuluju a vítěj v řadách naší organizace. Pevně doufám, že u nás budeš spokojenej a společně přispějeme ke zdárnému budování našeho socialistického státu."

"Děkuji ti, soudruhu, a čest práci."

"Čest."

Podali si ruce a S. odešel. Zabouchl za sebou dveře a vydal se chodbou ven z budovy tajné bezpečnosti. U té národní už nebyl žádným nováčkem, vždyť už před válkou si ho nadřízení cenili jako spolehlivého četníka. Ale ta práce ho už nebrala jako dřív a hlavně potřeboval více peněz na dostavbu jejich nové rekreační chaty, kterou získal po jednom fašounovi ze Sudet, kterýho odsunuli do tý jeho vysněný Říše. Má, co chtěl, fašista jeden, řekne si v duchu S. Ať v tom fašistickým imperialismu třeba zhebne. Cítil pocit blaha, že se mu po válce dostalo zadostiučinění a dostal tak výhodně tuhle bezvadnou chatu. Kdo zabral Sudety? Hitler. A kdo mu v tom pomohl? Sudet'áci. Dobře, že jsou pryč, pakáž jedna. Všem by jim dal provaz. Ale aspoň že dostal tu chatu. Je to sice málo, ale socialista je skromný a buduje, ne?

"Podepsals, co?"

"Co prosím, kdo to mluví?" vykřikl S. překvapeně. Příliš se zahloubal do svých úvah, a tak byl tak trochu dezorientován.

"Podepsals, ty sketo! Stejně jako po Mnichově. Jako tehdy jsi to nevydržel a oni tě dostali. Dostali tě na tvojí přednost a to jsi nečekal, co? Poprvé v životě tě zradila zbabělost, ale ty jsi si dokázal poradit. Ještě jsi ji znásobil a hle jak nám to pěkně vyšlo. Stala se z tebe karikatura člověka. Namlouváš si něco, co jen těžko zakryje vrstvy tvé vskutku bohaté minulosti. Ale pamatuj si, já jsem tu pořád a dokud budeš žít, nebude chvíle, kdy bych ti to nepřipomněl. Pamatuj, jsem tady! Pamatuj na to, soudruhu..."

Hlas postupně slábl, až zanikl úplně.

S. byl zmaten. Nevěděl, zda je to sen či ne a rozhodně to teď nechtěl řešit. Odešel domů, dal si pivo a párek, pozdravil ženu a druhý den napsal hlášení o sousedovi, který odmítl vstoupit do JZD. Brzy tam udělali razii. Dostal patnáct let natvrdo.

...

26. prosince roku 1963 přišel S. jako obvykle domů a usadil se k televizi. Manželku už neměl. Zastřelil ji za nevěru a vinu svedl na milence, údajně duševně nemocného.

Otevřel si pivo a usadil se na židli. Zrovna dávali nějaký zajímavý politický projev a tak S. usnul. Probudil ho až pocit ledového chladu na pravém spánku. Snažil se otočit tím směrem, ale už to nestihl.

Ráno ho odvezli do márnice. A bylo to opět jednou oživení v přetrvávající šedi oněch dnů.

-svo-

Sobota

Vycházelo slunce. Mohlo to být kdesi hodně daleko, na pláži u moře, vlny šuměly a sluneční záře se odrážela v mořské hladině. Občas zavanul vítr. Nebe bylo úplně modré, bez jediného mráčku. Bylo to krásné. Romantické. Snad trochu kýč.

Vycházelo slunce a jeho první paprsky dopadaly skrz špinavé záclony do pokoje. Probouzel se. Oblečen byl v umorované manšestrové sako a umaštěné džíny, na nohou měl okopané koženkové boty. Vše nasvědčovalo tomu, že přišel domů před několika málo hodinami. Otevřel zalepené oči a svět se s ním zatočil. Posadil se. Nevěděl tak docela přesně, co se děje. Hlava ho tížila čím dál víc a v ústech měl vyschlo. S námahou se natáhl ke stolku. Stála na něm zpola vypitá láhev. Napil se. Zhluboka. Nedokázal ani rozeznat, co vlastně pije. Snad ... rum?! Nebyl si jistý, ale to mu teď nevadilo, to nebylo podstatné. Podstatné a žádoucí bylo vzpomenout si, co se dělo včera. Ráno šel do práce jako každý spořádaný občan, v poledne si odskočil na oběd, odpoledne měl schůzku s jedním ze svých nadřízených a pak? Matně si vybavoval cestu z práce a ...

Zvedl láhev a kus tekutiny si nalil do úst. Kocovina. Okno. Šílené. Co bylo proboha včera večer? Čím usilovněji se zamýšlel, tím víc se točily věci kolem něj. Začínal si uvědomovat ...

Vracel se z práce. Bylo mu zle. Zle ze sebe samého. Každý den stejné problémy, cigarety zapálené na stejném místě, stejná cesta do práce i z práce, stejné obědy a večeře. Hlavou mu kroužily stovky myšlenek, neuskutečněné sny a nenaplněné naděje. Jeho každodenní život ho ubíjel. Nebezpečně rychle se z něj stával člověk davu. Stejný jako tisíce ostatních, bez názoru a vyznání. Byl příliš chytrý na to, aby si to uvědomoval, a příliš hloupý na to, aby s tím něco dělal. Neměl nic a nic už taky nečekal. Při představě dalších dní, měsíců a let stejně stereotypních, obyčejných, mu přeběhl mráz po zádech. Zamyslel se a rozhodl - v tom jediném okamžiku, určitě poprvé a určitě naposled, se zatoužil stát hrdinou a změnit svůj osud řadového člověka. Zachtělo se mu zakřičet do světa, že celá společnost je nanic, lidé hloupí a život tak neskutečně přízemní. Měl odvalu a současně strach, který se mu vtíral do srdce a svíral ho už několik let. Potřeboval víc. Víc nadšení a síly, víc nebojácnosti. Potřeboval něčím povzbudit a utlumit zábrany.

Šel do hospody. Pil, aby se posílil. Posílil před tím, než všem ukáže jejich nízkost a ubohost. Než všechny donutí k procitnutí. Pil. Hodně otázek a málo odpovědí. Hodně výkřiků, které nikdo neposlouchal. Hráze se prolomily a on řval své názory do světa. A nikoho to nezajímalo. Přestal pít na odvalu. Začal pít na bolest. Na bolest, že ho nikdo nechápe, na bolest, že jsou všichni tak zoufale trapní a nemožní, na bolest, že chtěl něco změnit a nikdo o to nestojí. Pil. Pil do němoty. Potom vyšel do ulic, klátil se a klopýtal ...

Teď seděl na pelesti postele, svěšená ramínka, zarostlou tvář. Hrdina dnešní doby. Zapálil si cigaretu. Přilepila se mu na ret. Kouř ho štípal v krku. Sípal. Dopil obsah láhve a hlava se mu přestala točit. Byl to skutečně rum. Natáhl kouř do plic, vyfoukl a skrz špinavé záclony vykoukl ven. Sídliště bylo ztichlé, ulice bez lidí. Vycházelo slunce. Včera chtěl změnit svět. Nepovedlo se. Snad příště. Bude nějaké příště?

Seděl na pelesti postele. Byla sobota. Hlava se mu točila. Jako obvykle měl kocovinu.

-svatoš-

Karel Kryl

POTKAL JSEM SVOU TCHÝNI

Potkal jsem svou tchýni
na mostě v Bechyni
vítr jí rozfoukal
drdol

Moje milá tchýně
kráčela si líně
neboť si koupila
SIDOL

Sidol je voda
na čištění kamen
ten kdo ji pije
s tím je provždy amen

PROTO TAKY SIDOL NEPIJU!

Když si tvoje tchýně
libuje ve víně
můžeš jí ho trošku
vypít

Až to tchýně pozná
bude mela hrozná
Halt se nesmíš nechat
chytit

Sidol je voda
na čištění kamen
ten kdo ji pije
s tím je provždy amen

PROTO TAKY SIDOL NEPIJU